

ACC. N:R. M. 10917: 1-8.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Janne Augustsson

Härad: Tunnerbo

Adress: Näs, Göteryd

Socken: Göteryd

Berättat av: upptecknaren

Uppteckningsår: 1948

Född år 1890 i Göteryd

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kv akfiske.

s. 1-8. Lu F 67.

Krokfiske.

Uppgifterna gäller sjöarna Rönninge och
Snärkullsjön i Götersyd.

Fiske med krok förekommer ännu
men ej på långt när så mycket som för.

Förre har allt fisket i dessa sjöar varit
fritt för vem som helst men för något
över 5 år sedan bildades en fiskeriför-
ening av strandägarna omkring Rönninge
och inga obehöriga få fiska där nu.

Krokfisket har alltid haft mindre be-
tydelse än fiskandet med nät och kot.
Krokfisket har avtagit mycket på de
sista 50 åren. Som krokfiskeredskap an-
vändes mest mete, älreo och "stannty"
= ståndkrok. Metet bestod av en 5 eller
6 alnar lång raft i vars lillända var
knutet ett starkt snöre som var något

Sef. 67

kortare än raften. I andra ändan av
träden var en metkrok fastbunden och
en halvvaln ovanpå kroken var bundet en
kork som "flöe". Meten användes mest när
man hade det i handen och metade men
man hade även ut det i sjön så det blev
fisk på det när man ej var med där.

Ålreven var av grovare träd än metens
och från längreven hängde med vissit mellan
runn aluslänga "tappsa" med en krok på
varje. Ålrevenna voro av olika längd.

De största voro på 100 krok men de
flesta voro på 50 eller däromkring.

I båda ändan av reven voro en mindre
bit av en träribba som skulle vara "flöe"
när reven sänktes. När reven lades ut
hade man ett antal avlänga klapperstenar
med i biten och man tog av dem

och band i revnen på ett och annat
ställe så att den skulle sjunka till sjö-
botten. Ströven lades ut i kvällningen
så att inte småfisk skulle hinna äta upp
masken samt togs upp tidigt ty annars
sleto de ålar sig lösa som nappat på
krokarna. "Stannytjen" voro avsedda för
att fånga gäddor och annan roofisk.
Träden var ett starkt snöre, mest "socker-
fopparim" och i ena ändan på det bands
en kvarterslång bit av silteträd. Denna
var glödgad över eld så den var mjuk
och var sedan snödd dubbel så det blev
en mycket liten yggla i den nedre ändan.
Man tog sedan en liten fisk och stack
in silteträdet i sidan på den och den
kom ut igen fram mot huvudet. Därefter
trädde man en dubbelkrok i ygglan och

drog träden bakåt så att kroken låg på sidan av fisken. Man rände ner en grov stake i sjöbottnen och band fast den andra ändan av träden i den. I övre ändan av reven \times var fastbunden en tråklyka på vilken reven virades upp till lagom höjd och fästes löst i en skära i klykan. När roofisk tog "agnet" virades reven upp varför fisken kunde själjas innan roofisken varste att han var fast. Av en flytande ständkrokar som kallades "bröjde" m. m. användes och dessa voro bundna vid en stor bit av en strackribba eller dylikt.

Krokipisket idkas så gott som alltid om sommaren och det är endast en och annan som buggar hål på isen och fiskas med krok där. I Rönningen har krok-

fisket förr haft ekonomisk betydelse då yrkesfiskare på den tiden ständigt fiskade där. Många hava fiskat till husbehov och även det myckna metandet förr måste räknas som husbehovsfiske enär metaren så väl behövde till mat det han kunde taga i sjön. Numera äro dessa metare försvunna från ~~ständerna~~ ständerna men i stället finnes det en del folk från samhällen som äro nöjesfiskare men dessa få nu betala för rätten att meta i Rönningen. I Snäckhults lilla sjö är fisket fritt och är därför illa åtgånget. Fiskarna gjorde gäddkrakar själva av lagom grov stältråd och filade dem så att de blevo vassa. Det var endast dubbelkrak som tillverkades hemma och när "Fechuggare" började användas köptes de liksom metkrakarna.

Sven krokarna och garnet till älreven köptes på någon butik men fiskaren band själv revven. De sista 50 ären har krokarna inköpts i äffärer eller skrivits efter enligt kataloger. Krokfiskemetoderna äro så gamla att de som vara födda omkring 1800 ej minnas när de kommo till, ej heller var de kommo ifrån. List på 1800-talet började skeddrag eller glunder att användas allmänt men detta gav ej så mycket så att många slutade med detta fiskesätt.

Som bete på mete användes smärre metmask och på älven användes "duggmask". På ståndkrok användes levande småfisk, mört eller abborre som togs i nät eller metades upp. Duggmasken plockades om nätterna i ärtlandet varvid man lyste med stickbloss. Den föövarades redan i en

gammal träsko till dess den skulle
begagnas. Numera användes inte det gamla
barbariska sättet vid fiskandet med ständ-
krok ty i stället för att sarga fisken
fäste man kroken i gälen och ryggsenan
på småfisken.

I Snärhults sjö var det bäst att lägga
åbrev på djupet då fick man mest. I en
vik som var mycket beväxt med sjögräs,
sävjes och rockor gick det bra att meta
braxen varför denna plats kallades för
braxnästället. Där var rätt grunt med
vatten och de många vattenväxterna gjorde
att det var svårt att hitta en bar fläck
på vattenytan där det gick att slänga
ut metet om man siktede rätt.

För var det vanligt att de fattiga husbehåers-
fiskarna byggde vasar omkring vilka

de satte ut sin fiskredskap och denna red
är mycket gammal. Sedan fiskeföreningen
bildades vid Kömnungen har inplantering av
fiskyngel ägt rum där men det är ännu
för tidigt att kunna se resultatet. I nästan
alla fiskevattnen har fiskstammen minskat
på senare tid. Lånksmarker äro förslagna
så att sjöarna få ej tillräckligt med vatten.
Där Häljan flyter genom Göteryd har fisket
varit förstört i snart 50 år och ej lönat
mödad. De stora irliga massvedsflottarna
4 månader på sommaren har hindrat fisken
norr om Delary och söder om Delary
har sedan förstört vattnet i än så
att den mesta fisken försvunnit.
De sista åren har ej flottats något näm-
nervart och då stora ångsmarke norr om Delary
i är blivit sjö genom kraftstationsbygget är
det utsett att fisken skall trivas där.